

ODENSÖ Utredning3
NATURINVENTERING
2004

Peik Grönholm
Katja Hammarström

1 Inledning	3
1.1 Allmän beskrivning av området	3
1.2 Undersökningsmetoder	4
2 Figurbeskrivningar	4
3 Sammanfattning	8

1 Inledning

Odensö är beläget söder om Ekenäs vid inloppet till staden. Detta har gjort området Odensö-Gullö till ett historiskt betydande område. Människor har sedan urminnes tider bebott Odensö, det finns ännu idag rikligt med forngravar och fornminnesmärken på området.

Undersökningsområdet är skogbeklätt men det har under förra hälften av 1900-talet använts även som skogsbete. På området södra del finns även krigstida konstruktioner (se karta 1, figurkarta) och en gravsten återfinnes på den västra stranden nära figur 2.

Industrins kraft köpte upp området och meningen var att det skulle byggas ett kärnkraftverk där. Dessa planer skrinlades och området övergick i statens ägo.

Från 1970-talet har området förvaltats av Forstis, YH Sydväst. Undersökningsområdet är till arealen ca 180,5 ha stort.

Bild 1 En liten påminnelse om historiska händelser i skogen, en gravsten i närheten av figur 2 med inskriptionen; ”här vilar en tapper rysk flygare, nedskjuten den 17 juli 1941”

1.1 Allmän beskrivning av området

Odensö är en bergsbunden ö som består både av höga berg och bördiga svackor. Området uppvisar två olika ansikten, dels de orörda hållmarkstallskogarna och dels de omgivande intensivt brukade skogsbestånden. Inblandat ryms även äldre granbestånd med gammelskogskaraktär. Enstaka fuktsänkor ger variation åt områdets struktur, trots att dessa är relativt artfattiga. En del brukade åkrar finns även på området, dessa fungerar dels som viltåkrar och vall, och dels som odlingsmark.

Över 60% av området består av plantskogar i olika åldrar och odlingsavverkningar. Dessa figurer är ej skilt beskrivna nedan.

På området finns enstaka bördiga vikar, och mellan dessa består strandlinjen av klippor. På området finns två fina, väl besökta estetiska utsiktsuddar, figur 4 och 8. Terrängen stiger för det mesta brant vid stränderna.

I det nordvästra hörnet av undersökningsområdet finns en åker. Längs dess norra kant, främst i det nordvästligaste hörnet har åkerkanten torrängskaraktär och här växer rikligt med harklöver.

På undersökningsområdet har under Forstis tid avsatts två områden för fri utveckling, d.v.s. figur 14, gammeltallskogen, och det så kallade "gammelskogsområdet" som framgår ur kartbilaga 2 (figurerna 17-19 och 21-22, inklusive endel övriga omkringliggande skogsområden).

Stupen på området fyller inte kraven i skogslagen.

1.2 Undersökningsmetoder

Området undersöktes genom att vandra igenom och dela in detta i figurer enligt bl.a. karaktär, bonitet och användning. Fältarbetet genomfördes första veckan i juni 2004.

I rapporten beskrivs viktigare områden samt stränderna som egna figurer, dessa finns utsatta på kartan i bilaga 1, medan den brukade skogen i övrigt saknar betydande värde. Inventeringen har en mycket allmän karaktär, de beskrivna figurerna granskades noggrannare, medan övriga områden granskades endast översiktligt.

2 Figurbeskrivningar

Figur 1 Berg norr om Finnviken

Ett berg som stiger brant ur havet, berget domineras av ca 120-årig tall med inslag av gran och enstaka lövträd.

Landskapsmässigt värde.

Figur 2 Finnviken

Figuren består av en smal klubbalsbård med inslag björk. I öst finns en nyhuggen kalyta som sträcker sig långt ner mot stranden, endast en smal kant lämnad. Vegetationen vanlig, typisk för alstrandsskogar.

Figur 3

Figuren består av blandskog av gran och tall, brant sluttande ner mot havet. Mot öst finns samma kalhygge som vid förra figuren. Vegetationen är vanlig, VT-MT typens vegetation.

Figur 4 Fin udde med grillplats

Öppen udde med lågvuxen vegetation, omväxlande med släta strandklippor, med enstaka små träd, främst björk och klibbal. Torrängsartad flora med bl.a. arter såsom, styvmorsviol, vårbrodd, fetknopp, smultron, backförgätmigej och femfingerört. Vid stränderna växer strandaster, agnsäv, fackelblomster och kustbaldersbrå. Landskapsmässig- och rekreativsvärde.

Figur 5 Öppna berget

Öppet berg långsluttande mot havet. Rikligt med en, andra arter är bl.a. tjärblomster.

Figur 6

Gran-talldominerad brant sluttande område, ålder ca 90, VT-MT-typens vegetation. Strandbältet är smalt, ca 2 meter och består av sten. Övriga arter, tallört, ställvis mjölondominerat fältskikt.

Figur 7

Flack strand, bestående av en mycket smal albård, som döljer en till arealen stor björkplantskog bakom sig. På figuren finns en lite udde som avviker från det övriga, i.o.m. bergighet. I övrigt vanlig vegetation.

Figur 8

En flack talldominerad udde men inslag av strandklippor. Har landskapsvärde. Vegetationen typisk för VT-typens bonitet, relativt öppen. Figuren fortsätter söderut, men som mera sluten och tall-grandominerad. Ställvis finns låga stup och svackor, men i stort är boniteten VT. Strandkanten är smal och stenig.

Figur 9

Figuren domineras av gran, ca 90 år och är sluttande mot havet. Skogstypen är MT, dock varierande, ställvis växer även blåsippa. Mitt på figuren finns ett trappstegslikt berg som domineras av äldre tallar och stupar relativt brant ned i havet och på sidorna. Även en förekommer på berget.

Figur 10

Inne i viken finns en mycket smal klibbalsstrandskog. Vegetationen är typisk för klibbalsstränder, med bl.a. kabbleka, vattenmåra och rödblåra. Genom figuren rinner ett igenvuxet dike, som kommer från Odensö träsk. Sydost om figuren finns en mindre kalyta.

Figur 11

Figuren består av blandskog, tall-grandominerad med rätt så riklig andel av undertryckta smågranar. Boniteten är VT. Strandlinjen består av släta strandklippor med små stenbundna stränder emellan. Berget i sydost bildar en vägg med sina låga stup och branter.

Figur 12

En smal och långsträckt figur bestående av en öppen strandzon med enstaka klubbalar. Fältskiktet till stora delar vassdominerat.

Figur 13

Klibbalsstrandskog, med inslag av bergsklackar. Även gran och enstaka tallar förekommer högre upp i sluttningen. Vanlig strandvegetation, samt vid sluttningarna bördigare, lundartat.

Figur 14

Äldre talldominerad skog, med inslag av medhärskande granar. Enstaka döende/döda träd, skogen lämnad utanför skogsbruksåtgärder som "skyddsskog". Terrängen tämligen brant sluttande mot havet. Vanlig MT-vegetation.

Figur 15

Gammal åker, planterad med björk, ca 20-årig. Svagt sluttande mot havet, vegetationen normal.

Figur 16

Närmast strandlinjen klibbalsstrandskog, högre upp övergår figuren i berg. Vanlig vegetation.

Figur 17 Örnberget

Ett högt imponerande berg, 360 graders utsikt från högsta punkten. På berget växer tvinvuxna tallar med sköldbark och platta kronor. Det inre landskapet är halvöppet, och estetiskt. Bottenskiktet är lavrikt, medan fältskiktet är fattigt, saknas nästan helt.

Bild 2 Blockbranten, figur 18, är mossbevuxen och i naturtillstånd.

Figur 18 Blockbranten

En mossbevuxen blockbrant som vätter norr, nordost. Träskiktet varierande, med bl.a. björk, gran och enstaka tallar. I buskskiktet förekommer det druvfläder. I mitten av figuren finns ett artrikare parti, där bl.a. rödblåra och dvärghäxört förekommer. Även en mårhundslåda finns bland blocken.

Figur 19 "Gammelskog"

Bestånd med gammelskogskaraktär. Rikligt med död ved, främst gran. Största delen dock tämligen färsk vindfällen, men även längre förmultnade lågor förekommer. En del högstubbar och stående döda träd. Ställvis upp till ca 30 % av beståndet dött. Av vedsvampar påträffas främst klibbticka och violticka, vilka är första skedets nedbrytare. Bonitet OMT.

Figur 20 Träsket

Träsket och dess näromgivning. Ett näringsfattigt grunt träsk omgiven av vassbestånd. Vattenväxtligheten artfattig, för övrigt enstaka öppnare starrdominerade gungflystränder med arter såsom tranbär, ängsull, dystarr, skvattram, kråklöver.

Figur 21

Ett litet öppet skogskärr, med enstaka träd bl.a. björk och tall. Björnmossa dominerar i bottenskiktet. Fältskiktet domineras av tuvull och starr, övriga arter är bl.a. kråklöver och tranbär.

Figur 22

Slutet skogskärr, grandominerat, men ställvis rikligt björkinslag. Dikat, men med flera sänkor med vegetation bestående av bl.a. spärrvitmossa, topplösa, kärrviol.

Figur 23

En hagmarksliknande kulle bevuxen med björk och en. Fältskiktet artfattigt, bergrörsdominerat. Landskapsvärde.

Figur 24

Hällmarkstallskog, ca 100 år eller äldre. Figuren består av 7 st berg, med likartad vegetation och tallbestånd.

Figur 25

Övriga fuktsänkor, figuren består av 2 st olika fuktsänkor, som avviker från omgivande skog.

3 Sammanfattning

Vegetationsmässigt är området relativt artfattigt, och värdefullare arter saknas. Likaså påträffades endast ett lagobjekt, d.v.s. blockbranten, figur nr 13.

Dock kan t.ex. fig nr 19 utvecklas i framtiden till en värdefull biotop med riklig mängd död ved.

Området har en viltvårdtradition vilket bör iakttas vid områdets planering.

Stränderna är till sin karaktär smala och saknar ovanligare vegetation, på västra sidan är stränderna stenbundna med strandklippor, emedan den östra sidans strand är mera låglänt och frodigare med klubbalsstrandsskogar. Dock är dessa också ställvis relativt smala.

Den äldre tallskogen, figur 14, och likaså det s.k. ”gammelskogsområdet”, kartbilaga 2, kunde väl bevaras som naturlig skog även i framtiden, figurerna innehar ett visst attraktionsvärde jämfört med den övriga, intensivt brukade skogen.

Fornminnen och de krigstida konstruktionerna skall också beaktas vid planeringen.

* Krigstida konstruktioner
 △ Krigstida gravsten

1000 m